

**Atsakymai į dažnus klausimus
dėl negalios vertinimo.**

Kas pasikeitė negalios vertinime nuo 2024 metų?

Nuo 2024 metų pasikeitė kai kurie įstatymai, susiję su **negalios vertinimu**.

Negalios vertinimas yra veiksmas, atsakingas darbuotojas įvertina, kokio sunkumo negalią turi žmogus. Nuo negalios sunkumo priklauso, kiek pinigų ir pagalbos gali gauti žmogus.

Nuo 2024 metų su negalios vertinimu dirba Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra. Šiame tekste šią įstaigą vadinsime **Agentūra**.

Vienas pavyzdys, kaip pasikeitė negalios vertinimas.

Anksčiau buvęs **darbingumo lygis**

dabar vadinasi **dalyvumo lygiu**.

Darbingumo lygis parodė, kiek žmogus gali dirbti.

Dalyvumo lygis parodo,

kiek žmogus gali dirbti ir užsiimti kita veikla.

Pavyzdžiui, sportuoti.

Žmonėms kyla daug klausimų

dėl naujo negalios vertinimo ir pavadinimų.

Šiame tekste yra parašyti atsakymai.

Ar mano negalios dokumentai galioja ir po 2024 metų?

Yra žmonių, kurių negalia buvo įvertinta iki 2024 metų.
Pavyzdžiui, 2022 metais.

Negalios dokumentai anksčiau buvo tokie:

- darbingumo lygis,
- neįgalumo lygis,
- specialieji poreikiai.

Visi negalios dokumentai galios iki tada,
kada parašyta ant dokumento.

Nuo 2024 metų kai kurie dokumentai vadinasi kitaip.
**Tačiau nors pasikeitė pavadinimas,
dokumentai toliau galioja iki tada, kada parašyta.**

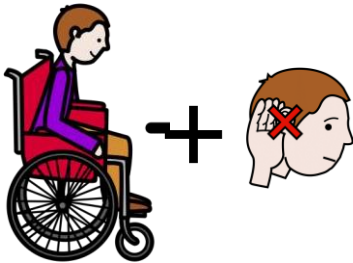
Tai reiškia, kad:

- **nereikia** naujo gydytojo siuntimo į Agentūrą,
- **nereikia** eiti į Agentūrą iš naujo įvertinti negalios.

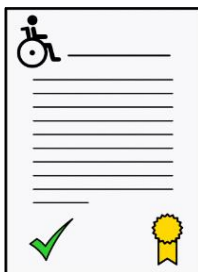
Ar negalią įvertinti galima tik tada, kai pasibaigia dokumento galiojimo laikas?

Kai žmogui įvertina negalią, jis gauna dokumentą.
Dokumentas galioja iki tada,
kada parašyta ant dokumento.
Pavyzdžiui, iki 2022 metų sausio 14 dienos.

Tačiau jeigu žmogaus sveikata pasikeitė,
jis gali į Agentūrą kreiptis anksčiau,
nei parašyta dokumente.
Pavyzdžiui, jei kurčias žmogus nebevaikšto.
Tada žmogus turi gauti siuntimą iš gydytojo,
kad ateitų į Agentūrą.
Agentūra iš naujo įvertins žmogaus negalią.

Tada Agentūra duos kitą dokumentą.
Dokumente bus parašyta,
kokią sunkią negalią žmogus turi dabar.

Todėl žmogus gali gauti:

- daugiau pinigų,
- jam naujai reikalingų daiktų ar pagalbos.

**Mano darbingumo lygio dokumentas galioja.
Ar galiu prašyti, kad Agentūra prilygintų mano
darbingumo lygį dalyvumo lygiui?**

Anksčiau suaugusiems žmonėms su negalia nustatydavo darbingumo lygį. Darbingumo lygis galėjo būti nustatytas žmogui, iki kol jis išeina į pensiją.

Pensija yra kai senas žmogus jau nebedirba.

Tačiau nuo 2024 metų darbingumo lygis:

- pervadinamas į dalyvumo lygį,
- nustatomas ir seniems žmonėms.

Anksčiau nustatytas darbingumo lygis galioja iki tada, kada parašyta dokumente.

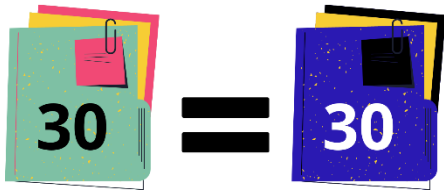

Galite paprašyti Agentūros, kad Jūsų darbingumo lygį paverstų į dalyvumo lygį jau dabar.

Nesvarbu, ar darbingumo lygio dokumentas dar ilgai galioja.

Galite nelaukti, kol dokumentas baigs galioti.

Jei parašysite prašymą, Agentūra Jums duos naują žmogaus su negalia dokumentą. Dokumente bus parašytas dalyvumo lygis.

Pavyzdžiui, žmogaus darbingumo lygis buvo 30 procentų.

Naujame dokumente parašyta, kad žmogus turi dalyvumo lygio 30 procentų.

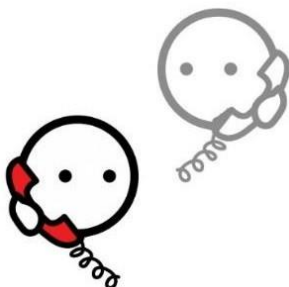
Pažymėjimas galios visam laikui.

Prašymą dėl darbingumo prilyginimo dalyvumui galite rasti paspaudę [šią mėlyną nuorodą](#).

Kai įsijungsite nuorodą, spauskite ant prašymo „prašymas prilyginti negalia“.

Prašymų formos	
PRAŠYMAS NUSTATYTI NEGALIĄ VAIKAMS IR DARBINGO AMŽIAUS ASMENIMS	
PRAŠYMAS NUSTATYTI NEGALIĄ SULAUKUSIEMS SENATVĖS PENSIJOS	
PRAŠYMAS NUSTATYTI INDIVIDUALIOS PAGALBOS TEIKIMO, LENGVOJO AUTOMOBILIO AR JO TECHNINIO (IPTIK) POREIKIUS	
PRAŠYMAS IŠDUOTI ASMENS SU NEGALIA AUTOMOBILIO STATYMO KORTELE	
PRAŠYMAS IŠDUOTI ASMENS SU NEGALIA PAŽYMĖJIMĄ	
PRAŠYMAS PRILYGINTI NEGALIĄ	
PRAŠYMAS SKIRTI ASMENS SU NEGALIA APRŪPINTOJU	
PRAŠYMAS UKRAINOJE NUSTATYTĄ NEGALIĄ PRILYGINTI DALYVUMO LYGIUI	
PRAŠYMAS NUSTATYTI DALYVUMO LYGĮ DĖL PROFESINĖS LIGOS AR NELAIMINGO ATSITIKIMO	

Kur galiu gauti informaciją apie negalios nustatymą?

Paskambinti ir paklausti dėl negalios vertinimo
galite telefonu **+370 52 30 30 60**

Galite skambinti Agentūros darbo metu:

- Pirmadienį
- Antradienį
- Trečiadienį
- Ketvirtadienį

**nuo 7 valandos 30 minučių
iki 16 valandos 30 minučių.**

- Penktadienį

**nuo 7 valandos 30 minučių
iki 15 valandos 15 minučių.**

Dieną prieš šventes
Agentūra dirba 1 valanda trumpiau.

Ar skiriasi šie du Agentūros veiksmai:

- kai nustato dalyvumo lygį,
- kai darbingumą paverčia dalyvumo lygiu?

Taip, šie du veiksmai skiriasi.

Kai Agentūra nustato dalyvumo lygį, tada:

- Žmogus turi gauti gydytojo siuntimą, kad galėtų ateiti į Agentūrą.
- Agentūros darbuotojai įvertina žmogaus sveikatą.

Kai darbingumo lygį paverčia dalyvumo lygiu, tada:

- nereikia gydytojo siuntimo,
- Agentūros darbuotojai iš naujo nevertina žmogaus sveikatos.

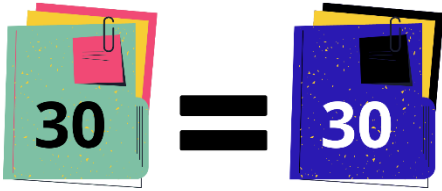

Reikia tik parašyti prašymą,
kad Agentūra prilygintų darbingumą dalyvumui.

Tada Agentūra duos naują dokumentą.

Tame dokumente darbingumo lygio procentai

bus prilyginti dalyvumo lygio procentams.

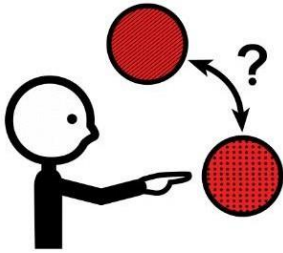
Pavyzdžiui, žmogus turėjo 30 procentų darbingumo lygį.

Kai Agentūra gavo prašymą, padarė naują dokumentą.

Dabar žmogus turi 30 procentų dalyvumo lygį.

Turiu darbingumo lygį.

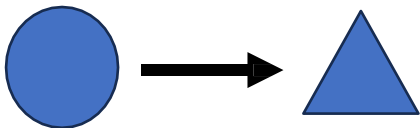
Kaip galiu gauti dalyvumo lygį?

Kai žmogus su darbingumo lygiu kreipiasi į Agentūrą, turi pasirinkti:

- ar nori, kad jam nustatytų dalyvumo lygį. Tai reiškia, iš naujo įvertinti negalią. Pavyzdžiui, jei sveikata pablogėjo.

- ar nori, kad žmogaus turimą darbingumo lygį paverstų į dalyvumo lygį.

Jei Agentūra Jums jau nustatė dalyvumo lygį, nebegalima anksčiau turėto darbingumo paversti į dalyvumą.

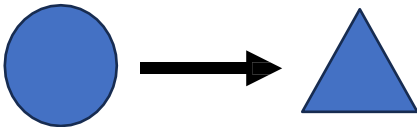
Ar galima specialiųjų poreikių lygius paversti dalyvumo lygiu?

Taip, **specialiųjų poreikių lygius** galima paversti į dalyvumo lygį.

Anksčiau senyvo amžiaus žmonėms su negalia buvo nustatomi **specialiųjų poreikių lygiai**.

Specialiųjų poreikių lygiai parodo, kiek pagalbos ir priežiūros reikia senam žmogui.

Dabar specialiųjų poreikių lygiai yra paverčiami į dalyvumo lygį.

Nuo 2024 metų Agentūra specialiųjų poreikių lygius paverčia į dalyvumo procentus:

- vidutinių poreikių lygis atitinka 40 procentų.
- didelių poreikių lygis atitinka 15 procentų.

Jeigu norite, kad Agentūra paverstų Jūsų specialiųjų poreikių lygį į dalyvumo lygį, reikia parašyti prašymą.

Kurį negalios dokumentą Agentūrą pavers į dalyvumo lygį?

Kartais žmonės turi kelis dokumentus apie negalią:

- kai dirbo, turėjo **darbingumo lygį**,
- kai išėjo į pensiją, turėjo **specialiuosius poreikius**.

Darbingumo lygis ir specialiųjų poreikių lygiai
nuo 2024 metų pervadinami dalyvumo lygiu.

Tačiau kyla klausimas, kurį dokumentą Agentūra
pavers į dalyvumo lygį?

Pavyzdžiui, suaugęs žmogus turėjo negalią.

Todėl jam buvo nustatytas
10 procentų dalyvumo lygis.

Tas žmogus išėjo į pensiją iki 2024 metų.

Pavyzdžiui, 2023 metais.

Tada tam žmogui buvo nustatytas
didelių specialiųjų poreikių lygis.

Dabar žmogus nori savo negalią
paversti į dalyvumo lygį.

Kyla klausimas,

kurį dokumentą Agentūra pavers į dalyvumo lygį:

- **darbingumo lygį 10 procentų,**
- ar **didelius specialiuosius poreikius.**

Dideli specialieji poreikiai tampa

15 procentų dalyvumo lygio.

Tokiu atveju Agentūra nustatys žmogui

10 procentų dalyvumo lygį.

Tada žmogus gali gauti daugiau pagalbos:

- išmokos pinigų,
- paslaugų.

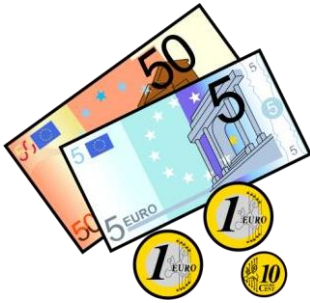
Ar nuo dalyvumo lygio prilyginimo pasikeis pensijos pinigų suma?

Kai kurie pensininkai turi sunkią negalią.

Seniau žmonės su sunkia negalia turėjo:

- nuo 0 iki 30 procentų darbingumo lygio
- arba didelių specialiųjų poreikių lygį.

Nuo 2024 metų sunki negalia gali būti prilyginama dalyvumo lygiui.

Nuo dalyvumo lygio priklausys, kiek žmogus gaus pinigų.

Sodra pensininkams su sunkia negalia pensijas perskaičiuos automatiškai.

Tai reiškia, kad nereikia rašyti jokio prašymo.

Sodra yra įstaiga, kuri moka pinigus.

Pavyzdžiui, išmokas žmonėms su negalia.

Tekstą lengvai suprantama kalba parengė
Prieinamumo užtikrinimo ir konsultacijų skyrius.

Teksto turinį patvirtino
Metodinės pagalbos ir analizės skyrius.

Tekstą vertino dienos centro „Šviesa“ lankytojas
Valdemaras Belopetrovič.

Teksto vertinimą koordinavo dienos centro „Šviesa“
darbuotoja Paula Stašaitienė.

Iliustracijų šaltiniai:

- <https://www.freepik.com/>
- <https://arasaac.org/>
- <https://anta.lrv.lt/lt/>